

Cajtn'g®

Letnik 2, številka 2

Datum izdaje 23.12.2014



Naslov glavne zgodbe

BOŽIČ PRI NAS IN PO SVETU IZMENJAVA FRANCIJA- SLOVENIJA

V časopisu najdete tudi:

MARTIN KR PAN – vam je znan?

SI JUNAK ALI SLABIČ?

DOGODKI- Noč raziskovalcev

ZDRAVJE

**UČITELJI IZ FRANCIJE – spoznajmo jih z
druge strani**

KOLOFON

CAJTN'G, časopis OŠ Brinje Grosuplje
Številka 2, letnik 2014/2015

Uredništvo: Ljubljanska cesta 40a, 1290 Grosuplje
e-pošta: cajtn'gbrinje@gmail.com

Glavna urednika: Lan Glad Zidar, Luka Grbec

Likovno in tehnično uredništvo: Lan Glad Zidar, Luka Grbec

Novinarji: Lan Vukolić, Gaja Luna Skočir, Tina Turk, Vanessa Biščan,
Laura Liza Ivić, Miša Kajfež, Kristina Kek, Lara Kump,
Alja Pavčič, Melanija Pleško, Zarjana Simič Osokina, Maša Šporar,
Kaja Štrubelj, Nina Vidic

Mentor: Mateja Zupančič

Sodelavci: učenci in učitelji OŠ Brinje Grosuplje



UVODNIK

Pozdravljeni vsi bralci in bralke Cajtn'ga!

Pred vami je že druga številka časopisa to šolsko leto. Tudi tokrat se je novinarska ekipa zelo potrudila, da bi ujela utrip šole v tem času. Trenutno vse vrvi od pričakovanja počitnic, praznikov, novega leta in vsega, kar spada zraven. To smo seveda vključili v svoje prispevke. Naredili pa smo tudi pregled dogodkov, ki so se zgodili v preteklih tednih, odkar je izšla prejšnja številka časopisa. Tako so nas, kot veste, obiskali učenci in njihovi učitelji iz Francije. V časopisu smo jim posvetili kar nekaj pozornosti in preberete si lahko zelo zanimive intervjuje z učitelji, ki so spremljali učence na izmenjavi. Kot veste, vsakič nekaj prostora namenimo tudi zdravju, zato ne pozabite na poučen članek, ki vas čaka, poleg tega pa smo izvedli intervju z bodočo zdravnico o tegobah in boleznih našega časa. Seveda so v časopisu tudi literarni in likovni izdelki ter druge umetniške stvaritve izpod peres in čopičev učencev naše šole. Celo naslovnica je delo enega izmed učencev. Nasploh pa je ta številka božično obarvana – skušali smo prikazati vse lepo, pa tudi morebitne senčne strani prazničnega vzdušja, kot so na primer petarde in njihova neprimerna uporaba. Spomnimo pa naj vas tudi, da lahko vsak izmed nas prispeva k soustvarjanju šolskega časopisa, zato so vaši članki dobrodošli v našem uredništvu. Prispevek nam lahko pošljete na elektronski naslov (cajtngbrinje@gmail.com).

Kar hitro se udobno namestite in začnite z branjem - v Cajtn'gu se skriva še veliko več.

Želimo ti veliko zanimivega branja,

uredniški odbor Cajtn'ga

KAZALO

Božič nekoč in danes	5
Božič v Sloveniji	5
Božič v Veliki Britaniji	6
Petarde? Ne, hvala!	7
Anketa med učenci 2. razreda	8
Anketa med učenci 3. razreda	9
Teden s Francozi	10
Intervju z učiteljico Sandro.....	12
Intervju - Spoznajmo učitelja Bernarda.....	14
Intervju z učiteljico Isabelle.....	16
Literarni kotiček	20
Martin Krpan	20
Slabič (pesem na temo basni Volk in jagnje)	23
Pesmi	24
Zanimive zgodbe	26
Noč raziskovalcev	28
Ebola	29
Okužbe	31

BOŽIČ NEKOČ IN DANES

NEKOČ:

Včasih je bilo bistvo božiča, da je vsa družina šla k polnočnici, sedaj pa mnogo manj ljudi obišče cerkev. Navada postavljanja smrečice v božičnem času je zelo stara, vendar ne v taki obliki, kot jo poznamo danes, ko se smrečico postavi na neko stojalo in okraši. V preteklosti so se smrečice namreč obešale na strop, tako da so visele z vrhom navzdol. Ljudje so si svoje bivalno okolje okrasili s tistim, ker je bilo naravno. Nabrali so različna semena in fižol ter jih nataknili na nit, na police in omare pa so postavili hruške, jabolka in orehe. Ta okrasitev je prikazovala človeško veselje zaradi pridelka v preteklem letu, hkrati pa tudi upanje, da bo tudi prihodnje leto tako dobro. Včasih je božič potekal brez brezglavega nakupovanja.

DANES:

Tudi danes se na sveti večer postavi jaslice in smrečico. Družina je zbrana in skupaj krasi smrečico ter postavlja jaslice. Domača miza je polna dobrot. To so doma pečeni piškoti, potica, biskviti in druge dobrote. Zvečer je na sporedu veliko filmov, zato mnogo družin gleda filme na temo božiča. Preden grejo spat, pod smrečico postavijo mleko in domače piškote za božička ter korenček za jelenčke. Naslednje jutro je pod smrečico polno daril, ki se jih najbolj razveselijo otroci. Darila so dandanes zelo draga in veliko vredna, včasih pa so bila skromna.

Nina Vidic

BOŽIČ V SLOVENIJI



Božič je bil že v preteklosti izrazito družinski praznik in tako je še danes. Čas pred božičem Cerkev imenuje »advent«, kar latinsko pomeni prihod. V adventnem času naj bi se vsaj ob nedeljskih večerih družina zbrala okoli adventnega venčka, prižgala svečo na njem in nekaj zmolila ali zapela božično pesem. Prižiganje luči je simbolično in kaže na to, da je Kristusov prihod vedno bližji. Vsako nedeljo prižgemo eno svečo več. Za otroke pa je prav gotovo najbolj zanimivo postavljanje jaslic. S postavljanjem jaslic v takšni obliki, kot jih poznamo danes, so začeli jezuiti. Želeli so, da bi se kristjani vsako leto znova spominjali Jezusovega rojstva.

Prve jaslice na Slovenskem so postavili jezuiti leta 1644. Do začetka 19. stoletja jaslic večinoma niso poznali. Nekaj primerov se je sicer pojavilo že prej, med njimi so najstarejše jaslice v velesovskem samostanu. V začetku 19. stoletja se kultura jaslic izjemno razvije, zlasti v alpskem svetu. Izdelovanje jaslic je bilo zelo priljubljeno med slovenskim prebivalstvom. Jaslice so mojstri izdelovali iz lesa, gline, v zadnjem času pa jih izdelujejo tudi iz piškotov, kruha, porcelana in še česa.

Tudi na Slovenskem je navada postavljanja smrečice v božičnem času zelo stara, vendar se je od preteklih dni do danes način postavljanja zelo spremenil. Smrečica v takšni obliki, kot jo poznamo danes, se na Slovenskem pojavi šele v 20. stoletju. K praznovanju božiča prav gotovo spada tudi obisk svete maše, bodisi polnočnice na sveti večer ali pa katerega od bogoslužij na sam božič, v mnogih hišah ne manjka niti blagoslovitev doma. Če ljudje na božič ostajajo doma in je to praznik, ki se ga ne sme motiti z obiski, je Štefanovo (26. december) namenjeno ravno slednjemu. Svetega Štefana Cerkev slavi kot prvega mučenika. Pri oznanjevanju Kristusovega nauka je bil tako uspešen, da si je pridobil sovražnike pri Judih, ki so ga usmrtili s kamenjanjem.

Vanessa Biščan

BOŽIČ V VELIKI BRITANJI

Za Britance božič pomeni čas, ko se vsa družina zbere in preživi ta praznik doma. Ponavadi imajo posebno božično večerjo za celotno družino. Pred božičem pa večinoma pošiljajo kartice, krasijo hišo in tudi cerkve. Imajo pa tudi še dve tradicionalni stvari, in sicer adventni koledar in adventno svečo. Radi tudi hodijo od hiše do hiše in pojejo božične pesmi, nekateri pa hodijo v pube. Pred božičnim dnem vsi obesijo svoje nogavice nad kamin ter pustijo piškote in mleko za Božička, nato pa odidejo spat. Naslednje jutro se vsi zbudijo ob osmih in začnejo odpirati darila. Ko jih odprejo, zajtrkujejo, nato pa po zajtrku nekatere družine obišejo cerkev. Preostanek dneva ponavadi gledajo britanske filme in že ob 3:25 začnejo z božično večerjo, ki je ponavadi puran ter različne priloge, kot sta pita in krompir. Nekateri zaspijo že ob petih popoldne. Tisti, ki niso tako zgodnji za spanje, pa igrajo namizne igre z družino. Na ta dan ima tudi kraljica svoj govor. Ta tradicija poteka že od leta 1932. Zato veliko družin gleda kraljičin govor.



Gaja Luna Skočir



PETARDE? NE, HVALA!

December ... Čas, ko je vsenaokrog lepo okrašeno, ko komaj čakamo na prvi sneg, ko so dnevi krajši ... Ja, december. Čas pokanja petard, pasjih bombic in drugih pirotehničnih izdelkov. Vsi vemo, da je pirotehnika lahko sicer zelo lepa popestritev prazničnih dni, a je tudi nevarna. In ker mnogi med vami pridejo v stik s pirotehniko, vas moramo opozoriti, da poznamo več vrst nevarnosti pri takih izdelkih.

Katere so nevarnosti oz. pasti pirotehniko?

- Fizične poškodbe – ponavadi rok, nog, zelo pogoste so poškodbe obraza, hude rane, opekline in raztrganine na različnih delih telesa.
- Zelo pogosto se zgodi delna ali popolna izguba sluha in vida.
- Domače živali so v tem času zelo ranljive, saj imajo zelo izostren sluh in jim že najmanjši pok pomeni hud stres.
- Ni zanemarljivo dejstvo, da ob eksploziji v zrak raznese strupene snovi, ki so lahko nevarne za dihalne poti in lahko povečajo tveganje za pljučnega raka.
- Poleg tega pa velikokrat od pirotehniko ostane tudi njena embalaža, kar zelo obremeni okolje.
- Nenazadnje pa morda še opomnik:

Za neprimerno uporabo pirotehničnih sredstev vas lahko doleti kazen v vrednosti od 400€ do 1200€. Morda je to še malo v primerjavi s tem, kar se lahko zgodi (poškodbe). Bodite previdni in predvsem pirotehničnih izdelkov ne uporabljajte brez nadzorstva odraslih oseb. Naj bodo prazniki lepi za vse, tudi za tiste, ki pokanja in bližanja ne marajo.



ANKETA MED UČENCI 2. RAZREDA

V čarobnem decembru se dogaja marsikaj, ampak predvsem je poznan po zimi in pa po božičnem času. Sicer zime še ni na spregled, sem pa prepričan, da se je bomo januarja prav dobro nagledali. Druga stvar, ki smo jo omenili, je božični čas, ki pa ga lahko že kar dobro občutimo. Odrasli in učenci iz višjih razredov osnovne šole imamo različna razmišljanja, ki jih večina od nas pozna. Nas pa so zanimala razmišljanja drugošolčkov. Preberite si, kaj so nam povedali. Opozorim pa naj vas, da so odgovori napisani prav tako, kot so jih malčki povedali in vsi vemo, da ti učenci še nimajo takih ovir kot starejši, saj še ne poznajo odvisnikov, pravičnih stavčnih struktur itd. ☺ Vseeno pa so njihovi odgovori najboljši, najbolj pravilni in seveda najlepši ter na trenutke kar strokovni.

1. Kako vemo, da je prišel božični čas? Kako se to vidi na zunaj?

Lovro: Sneg pada in lučke so.

Žak: Ko снег pada, ko so smreke, ko so snežaki in ko se sankajo, deskajo, smučajo (ljudje namreč, op. av.).

Meta: Pada снег, ljudje so bolj veseli.

Tin: Ko so lučke na drevesih in снег pada.

Nik: Ker so lučke in снег pada.

2. Ali ti je zima všeč? Zakaj da oz. zakaj ne?

Lovro: Ja, ker se lahko sankamo, smučamo, kepamo pa delamo snežake.

Žak: Ja, ker delamo snežake, ker tečem na smučeh, pa se sankamo.

Meta: Ja, ker imam 25. decembra rojstni dan.

Tin: Ja, ker Božiček pride.

Nik: Ja, zato ker Dedek Mraz in Božiček prideta.

3. Kaj si želiš za božič?

Lovro: Skiro z velikimi gumami, telefon, tablico.

Žak: Traktorja na daljinec.

Meta: Živega kužka.

Tin: Paličnjake in WC-školjko.

Nik: Lego kocke, tablico in sanke.

Še enkrat se zahvaljujemo nadebudnim intervjuvancem. Vesel božič in srečno novo leto.

Lan Vukolić in Gaja Luna Skočir



ANKETA MED UČENCI 3. RAZREDA

1. Ali kdaj poješ božične pesmi? A znaš kakšno zapeti?

Nik: Ja, včasih. Ja, znam, a ne vem naslova.

Mark: Ne. Znam zapeti Jingle Bells.

Jure: Ja, znam zapeti.

Tara: Ja. Znam Jingle Bells.

Laura: Ja. Jingle Bells, Bela snežinka, pa veliko drugih, pa ne vem naslova.

2. Kaj bi dal za božič svojim staršem in kaj svojemu bratcu ali sestrici?

Nik: Igrače. Mamici bi dal bombonjero, bratcu bi dal lego kocke, sestrici špange, očitu pa ne vem.

Mark: Playstatione (igralna konzola, op. av.).

Jure: Bratcu pa sestrici bi dal kakšne igrače, staršem pa kakšna pisala pa pripomočke, da bi lahko v službi delali.

Tara: Mamici bi dala kakšno risbico, pa očitu tudi. Bratca pa sestrice pa nimam.

Laura: Mamici bi prinesla Toffifee, atiju bi prinesla tablični računalnik, bratcu bi prinesla ribiško palico, sestrici bi pa lego kocke.

3. Se ti zdi pomembno, da praznujemo božič?

Nik: Ja, ker je praznik.

Mark: Ja.

Jure: Ja, ker je poseben dan in ker takrat otroci dobivamo ponoči darila.

Tara: Ja.

Laura: Ja.

4. Ali morda veš, čemu ga sploh praznujemo?

Nik: Ker se je takrat rodil Jezus.

Mark: Ker slavimo to, da nam Božiček prinese darila.

Jure: Ne, ne vem.

Tara: Ne, ne vem.

Laura: Ker nas obdaruje Božiček.



5. Kaj si želiš za božič?

Nik: Lego kocke.

Mark: Telefon na dotik.

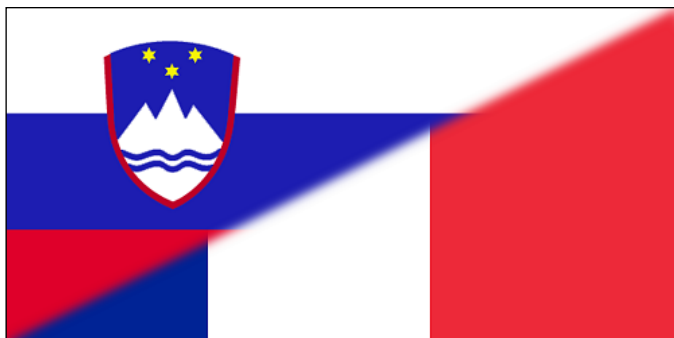
Jure: Traktor.

Tara: Bombone, ker mi jih mamica ne pusti jesti, ker je zobozdravnica.

Laura: Lego kocke.

Lan Vukolić in Gaja Luna Skočir

TEDEN S FRANCOZI



This year we had another visit from our friends from France. This time my exchange student was Sarah D. We had an intense week of sight-seeing Slovenia and having to know each other and making a bond that will endure thousands of kilometres and last a long time.

I think that hosting a foreign exchange student wasn't fun and enlightening adventure only for me, but to my entire family.

Simply by sharing our home for a week, we can give an exceptional young person from another country the opportunity of a lifetime, to live with our family and experience customs, culture and the beauty of our country.

During Sarah's visit we tried to include her in our day-to-day activities and our way of life. In return we received fascinating education about everyday life in her home country. And last, but not least, we all had an opportunity to practice English language a little bit more.

A tearful goodbye came all too quickly, but I'm sure to keep in touch with her. And of course I can't wait to visit her in France.

I am grateful for this memorable and valuable cultural experience.

Pia Bernjak

When the French were here in Slovenia, we had great time. We made lots of new friends. We were in Piran and saw the sea, we learned how people make salt. We also were in the Postojna Cave, we took the ride with the cave train. We saw the Lake Bled and the island there. On one of our trips we saw beehives, bees and got to know everything about beekeeping. But the last day was a little more special, we were in Ljubljana. We explored our capital city and we were on the Ljubljana castle – what a beautiful view! In school we had a show for them and soon it was time for goodbye.

Megi Oblak

Izmenjava s Francozi je bila edinstvena izkušnja. Ko je bila pri meni Francozinja, sva se zelo dobro razumeli, se veliko nasmejali in imeli res lepo. Na začetku je bila kar sramežljiva, a kasneje se je navadila novega okolja in ljudi okoli sebe. Iz dneva v dan sva se bolje razumeli. Ko se je bližal konec njihovega obiska, sva bili obe žalostni, saj se je bližal trenutek njihovega odhoda, obenem pa veseli, saj sva preživeli zelo za-

nimiv teden, poln novih izkušenj in novih prijateljev.

Kaja Kersnik

I really liked the week when the French students came to Grosuplje. On Monday it was a little bit cold, but the next day was excellent. We went to the seaside and visited salt fields and Piran. In Piran we were tour guides for our group of students. On our way back Slovenian students learned a lot of French words and the French students learned some Slovenian words. On Wednesday they went to Bled and Bohinj and in the afternoon we went bowling. The next day, they visited the Postojna Cave and the Predjama Castle. When they came back we went to my dance practice. On Friday we all went to Ljubljana where we showed Ljubljana to our penfriends. After that we had some games in school and then the closing ceremony.

Vika Sušnik

MNENJE STARŠEV

Imeti na obisku dve francoski dekleti je bil kar izziv, a hkrati je bila to lepa izkušnja. Da smo se izognili zadregi glede hrane v naslednjih dneh, smo se že v ponedeljek po kosilu skupaj odpravili po nakupih, ugotavljali kaj dekleti smeta jesti in kaj radi jesta. Popoldnevi in večeri so minevali zelo hitro, saj jima je Vika pripravila kar pester urnik. Dekleti sta komaj sledili, kaj sledi in kam gremo. Hitro sta ugotovili, da je življenje pri nas med tednom precej natrpano. Samo enkrat nam je, recimo, uspelo, da smo imeli vsi hkrati kosilo in v miru pojedli. Čudili sta se in hkrati veselili, da smo ju vključili v pripravo jedi (recimo, naloži si, kar želiš imeti na pici ☺), saj smo le tako lahko bili prepričani, da bosta jedli. Prvič v življenju sta poizkusili ajdove štruklje z orehi, segedin, sadje kaki Prvič sta se peljali v starodobniku »spačku« in se čudili, da je to francoski avto ☺. Njuni mami sta nas kar nekajkrat poklicali in bili zelo prijetni sogovornici, angleško sta govorili bolj pogumno kot dekleti. Z dekleti smo se skušali učiti tudi besede v francoščini in ugotovili, da je zelo zelo težko. Uživali smo ob poslušanju francoščine, ko sta se pogovarjali med seboj. Radi bi spodbudili vse učence, da do pomladi pridno vadijo angleščino, saj bo tako komunikacija lažja, izkušnja še lepša, prijateljstvo še tesnejše. Hvala za to izkušnjo, ki bogati nas in naše otroke.

Sušniki

INTERVJU Z UČITELJICO SANDRO



Kako dolgo že poučujete?

Zdaj poučujem že okoli 11 let.

Kateri predmet poučujete?

Poučujem francoščino kot tuji jezik in sicer učence, ki pridejo v Francijo iz drugih držav, ki ne govorijo francosko. Učim pa tudi francoščino kot materni jezik, to se pravi slovnico in književnost, prav tako pa tudi kulturo. Za ta predmet sem se odločila, ker imam zelo rada književnost in mi je jezik blizu.

Kako potekajo Vaše ure? Imate raje red in disciplino ali sproščene in zabavne ure?

Všeč mi je, ko je v razredu mir in disciplina, kar mi pomaga pri razlagi, po drugi strani pa imam rada tudi, da se učne ure med seboj razlikujejo in da učenci pri nekaterih urah veliko pišejo, spet drugič malo, enkrat pa samo poslušajo ali berejo.

Zakaj ste se odločili za sodelovanje v projektu? Ali ste se za to odločili sami, ali ste bili v to prisiljeni?

Ko so se sodelavci iz kolektiva učiteljev angleščine odločili, da bodo »ustvarili« Evro-razred v povezavi z drugimi državami iz Evrope, so me vprašali, če poznam kakšno šolo v Sloveniji, da bi sodelovali. Jaz sem poznala šolo v Mariboru in v Ljubljani in ker učitelji in učenci niso bili zainteresirani, sem preko prijateljice, ki je poznala gospo Sabino Kavšek, stopila v stik z vašo šolo. Bila sem vesela, da smo našli šolo v Sloveniji, ker mi je ta država zelo blizu in mi je res zelo všeč.

Ali v projektu sodelujete že od samega začetka, ali ste se pridružili nedavno? Če da, kdaj?

Na začetku sem sodelovala bolj indirektno, ko pa smo se začeli pogovarjati tudi o izmenjavi, sem skupaj z vašimi učiteljicami sestavila program.

Ali Vam je všeč izmenjava učencev, ali ste mnenja, da je dopisovanje dovolj? Zakaj?

Zelo mi je všeč, da je prišlo tudi do izmenjave, saj sem mnenja, da je pošiljanje elektronske pošte in pisem premalo, ker se tako tudi bolje spoznamo. Tako pa tudi utrjujemo znanje angleščine in spoznamo druge kulture in običaje. Je pa to tudi zelo prijetna izkušnja.

Ali se Vam zdi ogled Slovenije dobro organiziran? Če ne, kaj bi spremenili?

Glede na to, da smo učitelji to pripravili skupaj, se mi je zdel ta teden dobro organiziran (smeh). Mogoče bi spremenila kakšne malenkosti, saj vedno lahko doseže-

mo še več. V celoti pa mi je program všeč, saj pokaže realno Slovenijo, tako naravne kot družbene značilnosti. Tudi delavnice v šoli so mi bile všeč, ker še bolj povežejo učence na izmenjavi med seboj.

Ali že pripravljate program za obisk Slovencev? Ali nam lahko kaj izdati?

(Smeh) Že lani smo razmišljali o programu, lahko pa samo povem, da je nekaj rezervacij že opravljenih. Podali se bomo tudi v podzemlje, ampak ne v jame. Samo to vam izdam (smeh).

Ali boste v prihodnjih letih še sodelovali v projektu? Zakaj?

Upam, da bom. Z veseljem bi, saj se mi zdi to zelo dobra izkušnja za učence, prav tako pa za nas učitelje, da vidimo, kako delujejo druge šole in kaj bi lahko izboljšali v naši šoli. Zelo mi je všeč, da v vaši šoli nimate ljudi, ki pazijo na učence med odmori, saj so pri nas zaposleni ljudje, ki imajo samo to nalogo. Zdi se mi, da so slovenski učenci veliko bolj samostojni kot naši in želim, da to dosežemo tudi pri nas.

Kako to, da govorite tudi slovensko?

Slovenščino govorim že več kot deset let (smeh). Leta 2000 sem se udeležila tečaja slovenščine in do danes sem ohranila to znanje.

Ali si želite kdaj ustvariti življenje v Sloveniji? Zakaj?

Ljubljana je zelo lepo mesto in ne bi imela nič proti, če bi za nekaj časa prišla živeti sem, saj je blizu morje, blizu so tudi gore. Mogoče se še vidimo za daljši čas (smeh).

Kaj radi delate v prostem času? Kaj so Vaši hobiji?

Rada imam veliko različnih stvari. Trenutno se ukvarjam z ai-kidom, tečem in plavam. Rada imam tudi umetnost, glasbo, rada pa obiščem tudi kakšen muzej. Zanima me vse in 24 ur na dan zame ni dovolj (smeh).

Kaj bi bili po poklicu, če ne bi bili učiteljica? Kaj pa, če bi živeli v Sloveniji?

Če ne bi bila učiteljica ... mogoče pa bi bila učiteljica (smeh), ampak bi bila učiteljica športa. Mogoče bi se ukvarjala tudi z masažo, sej sem nedavno odkrila, da me tudi to zanima. Če pa bi živela v Sloveniji, bi se ukvarjala s turizmom ali z umetnostjo.

Ali bi nam za konec želeli še kaj sporočiti?

Življenje je lepo, zato vsak dan izkoristite maksimalno.

Hvala za Vaš čas in odgovore.



INTERVJU: SPOZNAJMO UČITELJA BERNARDA

V dneh, ko so nas obiskali dopisni prijatelji s francoske šole, smo v kratkem času uspeli izvedeti marsikaj drug o drugem. Da pa bi vam približali tudi učitelje s pobratene šole, smo naredili intervju z učiteljem Bernardom. Preberite si ga in ugotovite, kako zanimiv človek je. Intervju je bil narejen v angleščini, zato smo avtorice prispevka poslovenile odgovore.

What do you think about our school if you compare it to yours? (Kakšna se vam zdi naša šola v primerjavi z vašo šolo?)

Different. Rules are different, students eat snack in class, you have different architecture and different responsibilities.

(Drugačna je. Imate drugačna pravila, učenci jedo malico v učilnicah, šola je drugače zgrajena in imate drugačne dolžnosti.)

How many English lessons do you have per week? (Koliko ur angleščine imate tedensko?)

We have 3 hours per week and 2 extra for those who want more.

(Imamo tri redne ure angleščine, učenci pa imajo možnost dveh dodatnih ur – tisti, ki to želijo.)

Which other languages can students learn at your school? (Katere jezike se učenci lahko še učijo na vaši šoli?)

They can learn German, Italian, Spanish, English.

(Lahko se učijo nemščine, italijanščine, španščine in angleščine.)

Do you have any weird habits in France? (Ali imate v Franciji kakšne čudne navade?)

No, we don't. *(Nimamo.)*

Do you have school balls at your school? (Ali prirejate šolske plese?)

No, we don't. *(Nimamo.)*

What kind of punishments do you have at your school for student's inappropriate behavior? (Kakšne kazni za neprimerno vedenje imate v

šoli?)

Redemption, extra work; sometimes expelled for 2 days or forever.

(Popravilo škode, dodatno delo; lahko so izključeni za nekaj dni, včasih pa kar za vedno.)

What do you think about Slovenia? (Kakšna se vam zdi Slovenija?)

It is a beautiful country, and the people are really nice.

(To je čudovita dežela in ljudje so res prijetni.)

Tell us something about your way of teaching, lessons ...: how many hours do students have per day, sports days ...

(Povejte nam kaj o vašem poučevanju: koliko ur na dan imate, športni dnevi ...)

We start school at eight oclock and have 5-6 lessons, lunch break for 2 hours and some sports in evening.

(Šola se pri nas začne ob osmih zjutraj; imamo 5 do 6 ur pouka, nato imamo dveurni odmor za kosilo in zvečer športne aktivnosti.)

Which other countries do you have student's exchange with? (S katerimi državami imate, poleg Slovenije, še izmenjave učencev?)

With Germany and Britain. *(Z Nemčijo in Veliko Britanijo.)*

And for the end, we have an unusual question about the French ☺ In France, do you really have a day when you don't wear pants, just your underwear? (Za konec pa še eno, nekoliko hudomušno vprašanje ☺ Ali imate v Franciji res en dan v letu, ko ne nosite hlač, le spodnjice?)

No, it is made up. ☺

(Ne, to je izmišljeno.)

Ker smo intervju opravljali v petek, zadnji dan njihovega obiska na naši šoli, je bilo premalo časa za obširnejši intervju s tem zanimivim učiteljem. A za kanček bolj ga že poznamo. In, ko se bomo srečali marca v Franciji, bomo gotovo izbrskali še kakšno zanimivost o njegovem načinu poučevanja, hobijih in še čem. Do takrat pa naj vas muči radovednost.



INTERVJU Z UČITELJICO ISABELLE

Ko so bili pri nas na obisku oz. izmenjavi učenci iz Francije, smo izkoristili priložnost in intervjuvali učiteljico Isabelle Bernandotte. Kljub temu, da je na prvi pogled morda videti tiha, in da bi zlahka menili, da je zaradi žlahtne kilometrine dela učiteljice brez energije, iz nje veje neverjetna energija, veselje do življenja in iskrih humor. Potem, ko boste prebrali spodnji intervju, se boste z nami gotovo strinjali. Ker je bil intervju izveden v angleškem jeziku, smo novinarke vprašanj in odgovore prevedle v slovenščino.

How long have you been teaching? *(Kako dolgo že poučujete?)*

I've started in the time of dinosaurs. (LAUGH) I've started in the 1979 so I have been teaching for 34 years. *(Poučevati sem začela že v dobi dinozavrov /SMEH/ Učim že od leta 1979, torej poučujem že 34 let.)*

What made you decide to be an English teacher? *(Zakaj ste se odločili za poklic učiteljice angleščine?)*

Oh, that's a complicated question. I wanted to be a teacher. I loved Spanish. So, I went to university to study English and Spanish. At that time it was very difficult to become a Spanish teacher. There were many »original« Spanish teachers in France then. But I just wanted to be a language teacher. So I became an English teacher. *(Oh, to je zapleteno vprašanje. Vedno sem si želela postati učiteljica. Rada sem imela španščino, zato sem odšla na univerzo, kjer sem doštudirala angleščino in španščino. V tistem času je bilo zelo težko postati učitelj španščine in zaradi tega sem pravzaprav tudi postala učiteljica angleščine.)*

Who was your idol? *(Po kom ste se zgledovali?)*

I never believed in the idea of teacher but to be fair I really just want to have fun working - but not just for me, also for my pupils. I think that you can't learn if you don't have fun. *(Pravzaprav nisem nikoli verjela v idejo učitelja, ampak če že moram biti iskrena, sem se vedno želela zabavati, medtem ko delam in hotela sem, da bi se zabavali tudi moji učenci. Mislim, da se ne moreš ničesar naučiti, če se ne zabavaš ob tem.)*

If you weren't a teacher, what would you be? *(Kaj bi počeli, če ne bi bili učiteljica?)*

A gardener, probably. It is the same job in fact, it is the same thing. A gardener makes plant to grow and the teacher makes pupils grow.

(Najverjetneje bi bila vrtnarka. Pravzaprav je delo učitelja in vrtnarja isto. Vrtnar posadi rastlino in jo vzgaja, da raste, učitelj pa vzgaja učence in jih spremlja v mladostnem obdobju.)

So, did you decide indepentently to do this project or did somebody make you do that? *(Zakaj ste se odločili za sodelovanje v projektu? Ste se odločili samostojno ali zaradi prisile?)*

How to do a project like that with coercion. That's not possible. Because as teachers we spend hours and hours and hours with students and that's just a pleasure for me. Because that's something I love to do and I think that exchanges with different people, different nations is a very good way to build an Euro-trip. *(Kako bi lahko takšen projekt opravljala pod prisilo? To ni mogoče. Učitelji preživimo ogromno časa z učenci in to je nekaj, kar zelo rada počnem. Poleg tega je koristno spoznavati ljudi drugih narodnosti in potovati po Evropi.)*

Will you also come to Slovenia next year? *(Boste naslednje leto spet prišli?)*

I would love to. But I don't know. I would really love to be back in Slovenia.

(Zelo rada bi ponovno prišla, vendar ne vem, če bo naslednje leto ponovno ta možnost. Res bi zelo rada prišla nazaj v Slovenijo.)

Do you like Slovenia? What do you think about the country? *(Ali vam je Slovenija všeč? Kakšna se vam zdi pokrajina?)*

Well, I love Slovenia. That's just a beautiful country. People are also very friendly and helpful and here people are not used to have a lot of tourists around. So, it's very nice. You should be proud of your country and I think I have many friends that would love to go to Slovenia one day. *(Zelo mi je všeč Slovenija. Je krasna država. Ljudje so zelo prijazni in ustrezljivi. Všeč mi je tudi to, da niste vajeni imeti toliko turistov okoli sebe. Vendar mislim, da bi morali biti ponosni na svojo državo in prav zagotovo imam veliko prijateljev, ki bi jo nekoč radi obiskali.)*

Do you like our school and do you like the students' attitude to the employees? *(Ste zadovoljni s šolo in odnosom učencev do zaposlenih pri nas?)*

I haven't seen much of attitude from students to employees because I haven't been here that long. But what I like in the school, is that you have pupils from adjustment school. That gives your school very special quality. *(Nisem ravno veliko videla odnosa od učencev do učiteljev in ostalih zaposlenih, ker nisem bila tukaj dolgo. Vendar mi je pri vaši šoli zelo všeč to, da jo obiskujejo tudi učenci s prilagojenim programom. To daje vaši šoli posebno kvaliteto.)*

How does our school differ from yours? *(Kako se naša šola razlikuje od vaše? Ali je kriterij ocenjevanja drugačen?)*

Very similar in some ways but very different in other ways. Yours is very different because you have students with different ages and also your school is smaller. It is nicer than ours because ours is much bigger. I would love to have a school like yours because you feel like everyone knows everyone. *(Vaša šola je hkrati na nek način podobna in na nek način drugačna od vaše. Bolj mi je všeč vaša, ker imate učence različne starosti in vaša šola je veliko manjša, kar mi je bolj všeč. Tako lahko vsi poznajo vse.)*

How do pupils get their school marks in your school? *(Kako učenci pri vas pridobivajo ocene?)*

Oh, that's a difficult one, because we work differently than other schools. For example you get grade from one to five, but in France the marks are from one to twenty. I really don't like our system, so we work differently now. We give the pupils colours. In fact we have four grades: the 1st one means you don't study enough, the 2nd one

it's okay, you make a mistakes, but we can fix it and the 4th one means good job. *(To je težko razložiti. Kot primer, vi v vaši šoli pridobivate ocene od ena do pet, ampak v Franciji naj bi učenci pridobivali ocene od ena do dvajset. Res mi ni všeč naš sistem in zdaj smo začeli delati drugače. Učenci so ocenjeni z barvami in tako lahko pridobijo 4 ocene. Prva barva pomeni, da se ne učiš dovolj, druga barva pomeni, da moraš več delati, tretja barva pomeni, da ti gre že kar dobro, vendar delaš vmesne napake in četrta barva pomeni, da si dobro opravil.)*

So, do you like the course of the whole week, would you maybe change something? *(Ali se vam zdi potek celotnega tedna primeren in ali bi morda kaj spremeni-
nili?)*

Oh yes, yes, I like it, but I think it could be better. Because we didn't know the time exactly where you have to be at a definite hour. And I also think that next time we should take some more time to go to museums, because we didn't have enough time for that.

*(Da, bilo mi je všeč, vendar mislim, da bi lahko bilo bolje, ker nikoli nismo vedeli, kje mora-
mo biti ob določeni uri. Mislim tudi, da bi si naslednjič morali vzeti več časa za ogled
muzejev, ker ga ni bilo dovolj.)*

What do you do in your free time? *(Kaj počnete v prostem času?)*

Gardening, reading, chatting with my daughters, which takes me a lot of time (LAUGH), looking after my husband and my cats and watching films. *(Vrtnarim, berem, klepetam z svojima hčerima, kar mi vzame ogromno časa (SMEH), posvečam se svojemu možu in mačkam ter rada gledam filme.)*

So, you have family and kids? *(Torej, imate družino in otroke?)*

Yes, I have two daughters - they're 27 and 24 years old. Oh, and also my husband (LAUGH). *(Da, imam dve hčerki, ki sta stari 27 in 24. O, in seveda imam tudi moža (SMEH).)*

We heard that you like to garden, why that big passion for it? *(Slišali smo, da radi vrtnarite, je to res? Odkod takšna strast?)*

Well, I grew in the country and we had a big garden. My family loved gardening. We all have gardens. I'm more like a country woman not a city woman. I need nature, I need flowers, I need to see some green around a house. *(Odrasla sem na deželi in tam smo imeli ogromen vrt. Moja družina je vedno oboževala vrtnarjenje in vsi imamo svoj vrt. Osebnostno spadam bolj na podeželje kot pa v mesto. Okoli sebe potrebujem naravo, rože in potrebujem zelenje okoli hiše.)*

When we were driving on the bus, you sang us a little bit. Do you like to sing? *(Na avtobusu ste nam malce zapeli. Radi požete?)*

Well, I used to sing in the group when I was young and I played the guitar. But I stopped playing the guitar when I my kids were about ten years old. I didn't have time. But I still sing all the time. *(Ko sem bila mlajša, sem pela v skupini in igrala kitaro. Vendar sem nehala igrati kitaro, ko sta bili moji hčerki stari okoli deset let, ker nisem imela dovolj časa. Še vedno pa kar naprej pojem.)*

Our teacher said, that you have a story about the red bonnet. What's that story? Can you tell us about it? *(Izvedeli smo za zgodbo o rdeči čepici. Nam morda lahko zaupate to zgodbo?)*

Well, that's was a nasty one! (LAUGH) Do you know the smurfs? Well, last year we went on a trip with school. So before we left, I thought that I forgot a hat, because we went to a place in France in which it is very cold and wet. I just couldn't remember where my hat was and I opened my wardrobe and there was just one red hat, that I haven't worn it for a very long time. I put it on for the trip and one of the teachers said that I look like the old smurf. (LAUGH) He was very mean and he didn't even notice how mean he was.

(To je bilo pa nesramno od učiteljice :) Lansko leto smo skupaj z šolo odšli na izlet, v kraj v Franciji, kjer je zelo mrzlo in deževno. Preden smo odšli, nisem vedela, kje imam svoj klobuk, in ker nisem imela izbire, sem odprla omaro in ven vzela nek rdeč klobuk, ki ga nisem že zelo dolgo časa nosila. Ko smo bili na izletu, sem si ga nadela na glavo in eden od učiteljev je rekel, da izgledam kot ata smrk. Bil je zelo nesramen in sploh se ni zavedal, kako nesramen je. (SMEH).

Would you like to give us an advice for the end? Maybe advice for the future? *(Bi nam za konec radi kaj sporočili?)*

Never forget what you were and what you thought because that will help you in the future. *(Nikoli ne pozabite, kaj ste bili nekoč in kaj ste mislili, ker vam bo to koristilo v prihodnosti.)*

PRIPRAVILA: Kristina Kek



LITERARNI KOTIČEK

Naš mali literarni kotiček je v tej številki zrasel, se oplemenitil. Mnogi učenci ste se namreč opogumili in v časopis prispevali svoje literarne prispevke. Vsi so dobri, nekateri pa so kar vrhunski. Uživajte v branju!

MARTIN KRPAN

Se spomnite Martina Krpana, silnega moža, ki je v starih časih pogumno tovoril angleško sol, kljub temu, da je bilo to strogo prepovedano? Sedmošolce je Martin Krpan navdušil, še več, celo zasmilil se jim je, da živi čisto sam samcat na Vrh pri Sveti Trojici. Pa so se odločili, da mu bodo pomagali in mu našli primerno ženo. V njegovem imenu so napisali nekaj ženitnih oglasov. Morda pa jim uspe?

Sem Martin Krpan in sem visok 190 cm. Živim na Vrh pri Sveti Trojici. Sem vedno dobre volje in zelo rad pomagam ljudem. Imam kobilico, ki je moja edina spremljevalka, drugače pa živim sam v kolibi. Čeprav sem občasno od doma, si vedno najdem čas za svoje najdražje. Želel bi si pridno in dobro žensko, ki bi bila pripravljena živeti z mano in skrbeti za moj dom in kobilico. V kolikor si pripravljena na življenjsko pot z mano, pridi k meni na Vrh pri Sveti Trojici.

Martin Krpan



Sem Martin Krpan. Živim v topli in prijetni kolibi. Sem močen, postaven, mišičast in prijazen z ženskami. Čeprav sem že v letih, sem še zmeraj poskočen. Če se javi kakšna ženska, ki bi ji bil jaz všeč, naj se javi na Vrh.

Šifra: Zaljubljeni Martinček

Sem Martin Krpan, velik in postaven. Iščem si ženo, ki bi mi bila pripravljena kuhati in pospravljati in mi popestriti dan. Sem prijazen in vljuden, zato me ne zanima, kako izgledaš. Vseeno pa si želim, da bi bila moja žena urejena. Želim, da bi me ljubila in ostala z mano do konca mojega življenja. Če si prava, me obišči na Vrh pri Sveti Trojici. Upam, da se kmalu srečava. Tvoj bodoči mož Martin Krpan

Sem Martin Krpan. Sem velik, močan in lep. Iščem si lepo ženo, malo močnejše postave (take imam rad!), ki ima rada možate moške, je prijazna in predvsem ljubezniva, tako kot sem jaz. Najdete me na Vrh pri Sveti Trojici.

Martin Krpan

Sem Martin Krpan in iščem lepo ženo. Sem pošten in zelo močan. Čez pas nisem prav ozek, pa vendar pravega človeka to ne moti. Sem tudi precej pameten. Če je katera izmed vas zainteresirana, naj mi piše na naslov:
Krpanova koliba 69,
125387 Vrh pri Sveti Trojici

Vrh pri Sveti Trojici, 16. 9. 2014

Pozdrav!

Sem Martin Krpan in sem star 55 let. Sem zelo velik in debel, pa še Brdavska sem premagal. Živim na Vrh pri Sveti Trojici, v kolibi poleg gozda. Imam 140 kg. Sem velik športnik, a kile mi ne grejo dol. Navijam za NK Sveta Trojica. Če si dobra kuharica, ki je kuhanje velikih količin hrane ne utruja, podobna meni (za 3 vrata) in lepa, si prava zame. Če te ta oglas mika, me pokliči na 031 772 323 ali mi pošlji oglas na naslov Vrh pri Sveti Trojici 160.

Martin Krpan

Moje ime je Martin Krpan, sem lep in močan. Rad se potikam naokoli, ampak rajši v dvoje kakor sam. Vse zainteresirane Krpanke naj se mi oglasijo pod šifro Sol za sol. Lahko pa me pokličete na telefonsko številko: 030388388.



Sem Martin Krpan z Vrha pri Sveti Trojici in živim v razkošni vili. Vozim porscheja ter sem milijonar. Star sem 55 ter visok 190 cm. Imam izrazite trebušne mišice, ker hodim na fitnes vsak dan. Če je kakšna punca zainteresirana, naj me obvesti prek facebooka.

Martin Krpan

Sem Martin Krpan, velik in postaven. Iščem pa si ženo ki bi mi bila pripravljena kuhati in pospravljati in mi nasploh popestriti dan. Sem prijažen in vljuden, zato me ne zanima, kako izgledaš. Vseeno pa si želim, da bi bila moja žena urejena. Želim, da bi me ljubila in ostala z mano do konca mojega življenja. Če si prava, me obišči na Vrhu pri Sveti Trojici. Upam, da se kmalu srečava.

Tvoj bodoči mož Martin Krpan



Na naši šoli so tudi pesniki ... čisto pravi. Ne verjamete? Preberite tole!

SLABIČ (pesem na temo basni Volk in jagnje)

Čisto vedno,
ampak res vedno smo krivi mi slabiči
pa ni važno, kaj se zgodi
in tudi v tem primeru krivi smo mi.
Nekega dne, pa se h potočku odpravim jaz, jagenjček.
Pa zagledam njega,
ki lačno gleda
z velikimi očmi in zobmi.
Volka, seveda!
Ko pa me ta ugleda,
me že v mislih najeda.
Vendar: da volk ne pokvaril bi si ugleda,
Si me še malce ogleda,
pa spregovori: "Jagenjček, ti si kriv!
Jaz že ne bom te kalne vode pil!"
Jaz pa odgovorim: "Jaz ne kalim tvoje ti vode,
saj nisem pil nikjer drugje kakor tu."
Volku pa se iz ušes kadi,
pa vseeno nazaj zakriči: "A zdaj boš rekel,
da sem jaz kriv?!"
Oo... ti falot! Ti že pokažem!"
A ja? Zakaj pa si me predlanskim tu napadel?"
Jaz pa le nedolžno odgovorim,
da takrat še na svetu nisem bil.
Nato pa volk še nekaj zamomlja in doda: "Ti si kriv,
ker mi v trebuhu kruli."
Nato jagenjčku zavije vrat in zatuli.



Neža Pirc, 7. a

PESNIŠKI KOTIČEK

Če bi vas vprašali, ali ste prav vi najpogumnejši, najmočnejši ali celo najboljši v vsem mogočem, bi zagotovo pritrdili. Včasih je težko biti junak. A veliko lažje je, če imaš ob sebi dobre prijatelje.

Ko smo majhni še bili,
smo se strašno bali,
z mamo na sprehod hodili
in vsi se stiskali in držali.

Bil je vsak en mali lump,
a teme se je strašansko bal.
Mislil je, da so v njej pošasti,
čarovnice in druge lomasti.

A zdaj, ko velik si postal,
si že pravi junak,
v temo rad hodiš sam,
ne prestraši te noben babbav.

Gaja

Ko stopiš v klet
in zmrzneš kot led,
te srh spreleti,
ko zagledaš pajka ti.

Potem pa misel ti pove,
da nič strašnega ni,
in po vodi splavajo
strahovi vsi.

Ana

Ko prav lepo spiš
in se kar naenkrat prebudiš
mama ti pove,
da zobar čaka te.

Takrat se od groze prebudiš
in se skriješ pod rjuho kot miš,
mama te z malo sreče
izpod nje zvleče.

Ko pogleda te ljubeče,
in so njene oči polne sreče,
ves presenečen ugotoviš,
da nisi tak kot mlada miš.

Ves odločen greš v kopalnico,
si oblečeš majico,
nato brž umiješ zobe,
in počeseš si lase.

Med potjo v šolo misliš si,
»Ah - je le zobar, brez skrbi.«
Ko iz ordinacije prikoračiš,
se pred mlajšim bratom povežiš.

Pha! zobar sploh ni strašen,
zgodovina je, da sem bil pred njim plašen.

Neža





Junak je zame tisti,
ki stopi čez moj prag pogumno,
čeprav je to včasih neumno.

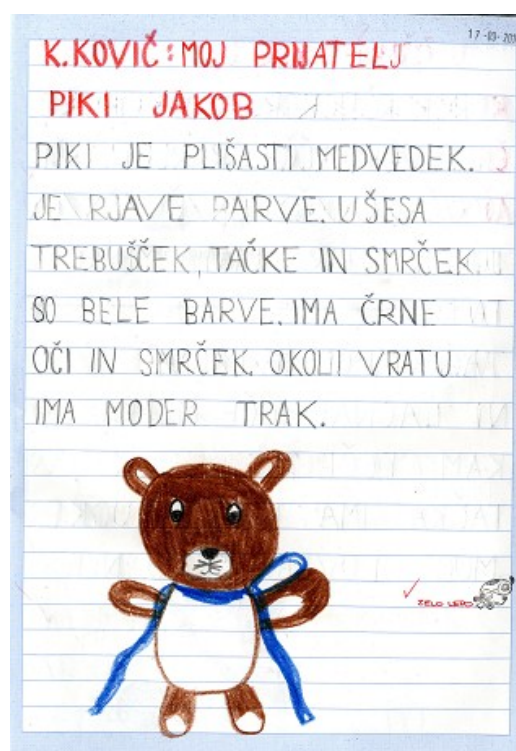
Junak ne more biti vsak,
kdor pa hoče biti enak,
imeti mora najmanj svoj plakat.

Lara

Ko si še majhen
se še bojiš teme,
te pa mama objame
pa spiš kot še nikdar ne.

Ko pa nisi več prestrašen,
se sprašuješ, česa si se bal.
A kdo ve, kdaj boš to spoznal.

Klara

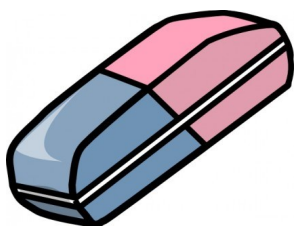
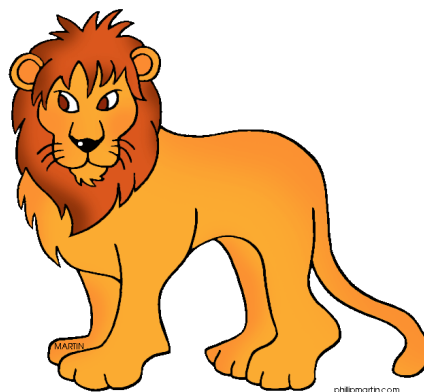


ZANIMIVE ZGODBE

Seveda pa literarni ustvarjalci niso le znani pesniki in pisatelji. Ne, ne – zelo nadarjeni so tudi petošolci, ki so v ustvarjalnih delavnicah za vas iz nekaj besed sestavili nenavadne, smešne in zanimive zgodbe.

PLANTIPOK

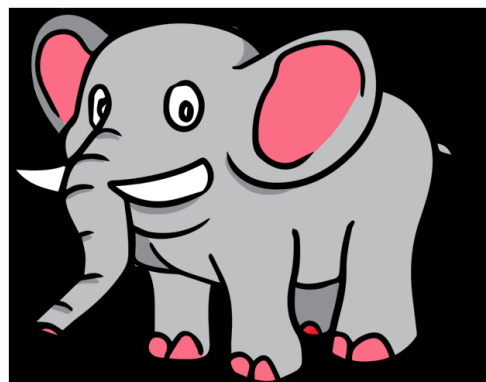
Nekega dne je moj prijatelj šel v Plantipok. Ko je prišel v Plantipok, je srečal radirko z nogami, rekla mu je: »Oj, oj, kao ti ja ni!« On pa jo je le čudno pogledal. Ko je prišel v apartma, je sredi sobe zagledal vrbo. Pod njo pa je ležalo ogromno darilo. Ko ga je odprl, je iz njega skočila puma. Zelo se je ustrašil. Rekel je: »Raje grem od tu, kdo ve, kaj se še skriva v tej hiši.« Šel je na sprehod. Ko se je sprehajal med drevjem, je zagledal prelepega leva z račjim kljunom.



Ta ga je začel loviti. Ko se mu je izmuznil, je zagledal slonico. Videl je, kako se zvija in joče. Počasi je stopil do nje. Videl je, da mu nič ne bo, in da je noseča. Pomagal ji je. Ko je povrgla, je rekel: »O, to pa je čudna dežela, nisem vedel, da tukaj slonice rojevajo želve.« Tako so mu bile všeč, da je eno kar vzel. Slonica mu je rekla: »Ho, ka ti ja šotu!« Predvideval je, da mu dovoli. Sklenil je, da gre kar nazaj v Slovenijo, na poti pa mu je želvo pojedel požrešni jaguar. Bil je zelo, zelo žalosten. To so bile v resnici le sanje.

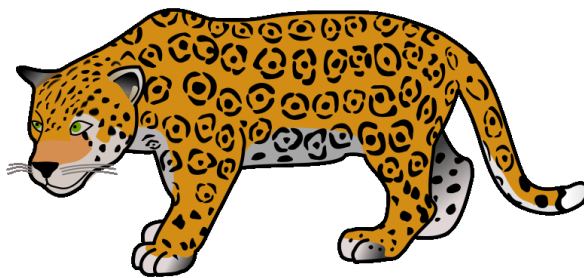
PRIJAZNA SLONICA

Nekoč so pod vrbo živele želve. Imele so radirko, ki lahko izbriše vse. Kadar jih je napadel lev, so ga enostavno izbrisale. Nekega dne pa je radirka izginila. Potem pa sta prišla jaguar in puma skupaj. Želve so bile nemočne. Prišla je slonica in videla želve. Smilile so se ji, zato jim je pomagala. Jaguar in puma sta zbežala in se nikoli več nista vrnila. Želve in slonica so postali prijatelji. Želve so slonici dovolile, da živi pri njih pod vrbo.



PUMA IŠČE DOM

Nekoč se je skotila puma, ki se je izgubila. Ko je bila stara dva meseca, je šla iskat svoj dom. Po poti je srečala živo radirko, ki vozi avto jaguar. Radirka je bila zelo bolna in se je, ko je videla pumo, tako ustrašila, da je umrla. Potem se je polulala na vrbo in označila svoj teritorij. V svojem teritoriju je našla mrtvega leva, ki je imel pri sebi kup želv. Potem je prišla v afriško savano in našla slonico, ki je zelo dobro skrbela za njega. Potem je čez nekaj let dobila veliko prijateljev in našla svoj dom.



ŽIVALSKI ŽUR

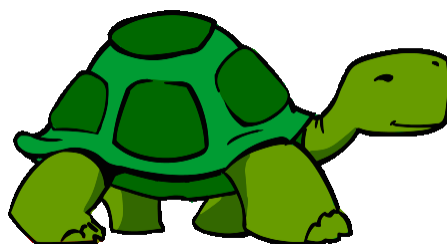
Želva plava v vodi do obale. Puma se pelje v svojem avtomobilu jaguarju do obale. Lev teče do obale, po poti izgubi radirko. Slonica in orla sta odšla na obalo z avtobusom. Vsi so se skupaj zbrali na obali. Pod orlom, ki jim je delal senco, so imeli žur. Vsi skupaj so postali prijatelji. Zabavali so se pozno v noč. Skupaj so prespali na plaži. Prijatelji so zjutraj odšli domov.

SPREHOD SKOZI AFRIKO

Šli smo v Afriko. Videli smo leva. Potem smo šli k morju in videli želve. Tam je bil slon, ki se je tuširal in nas je poškopil. Tam smo srečali prijatelje, ki so opazovali, kako hitro teče jaguar. Potem sta se puma in jaguar srečala in sta odšla do vrbe. Potem smo odšli nazaj domov.

JAGUAR IZGUBI RADIRKO

Živel je neki jaguar, ki je bil zelo poseben, najraje je namreč imel svojo radirko. Nekega dne, ko je vstal, je opazil, da je njegova radirka izginila. Tako se jo je odpravil iskat. Prej je poklical še najboljšega prijatelja leva in odšla sta na iskanje. Pot jima je prekrizala puma. Lev ji je rekel: »Moj najboljši prijatelj je izgubil radirko. Si jo videla?« Puma je rekla, da ne in tako sta šla naprej in srečala slonico. Vprašala sta jo enako kot pumo, a je tudi slonica rekla, da radirke ni videla. Šla sta naprej in srečala še želve - tudi one so rekle ne. Nazadnje sta prišla do vrbe in na njej je bila jaguarjeva radirka.



NOČ RAZISKOVALCEV



Obiskal sem prireditev Noč raziskovalcev v Ljubljani. Videl sem, kako se je zavezan balon sam povečal ali zmanjšal. To je bil eksperiment s tlakom. Ker je bil napihnjen balon zaprt v prostoru, iz katerega so izčrpali zrak, je bil tlak v balonu večji kot tlak v prostoru in balon se je povečal. Kasneje so spustili zrak v prostor in balon se je zmanjševal.

Dve železni polkrogli so dali skupaj, vmes je bilo tesnilo. Nato so izčrpali zrak iz krogle. Na zunanji strani sta bila ročaja, vendar polkrogel nikakor nisi mogel razkleniti, ker je bil zunanji tlak premočan. Narazen sta šli šele, ko so v notranjost spet spustili zrak.

Na odru je demonstratorica prikazala poskuse s suhim ledom. To je ogljikov dioksid, zelo ohlajen, v trdnem stanju. Ko se led stali, v kozarcu ostane voda. Ogljikov dioksid pa sublimira, iz trdnega stanja gre v plin in v kozarcu ne ostane nič. Na odru se je ves čas kadilo, saj se je vlaga iz zraka zaradi mraza spreminjala v kapljice. Videl sem tudi termokromne barve, te spremenijo barvo, ko se dovolj ogrejejo ali ohladijo.

Prireditev mi je bila všeč, še najbolj eksperimenti, ki sem jih opisal.

Danijel Lah

V petek, 24. 9. 2014, se je po vsej Sloveniji odvijala Noč raziskovalcev. Obiskali smo delavnice v Ljubljani - na Kongresnem trgu.

Predstavilo se je nekaj podjetij, fakultet, inštitutov ...

Na stojnici Inštituta Jožefa Stefana so predstavljali minerale Slovenije, robote, fuzijo kot energijo prihodnosti ter kemijske poskuse.

Na stojnici fakultete za strojništvo smo lahko videli majhne mobilne robote, ki so jih izdelali študentje mehatronike na poletnih delavnicah.

Agencija RS za okolje je predstavila svojo dejavnost - napovedovanje vremena. O napovedovanju vremena sta nam več povedala Andrej Velkavrh in Andrej Pečenko. Lapajnev laboratorij nam je pokazal, kako izgledajo mikroorganizmi. Pokazali so nam gojišča bakterij ter nam razložili, kako nastane gorgonzola.

Na Nacionalnem inštitutu za biologijo so nam predstavili različne žuželke (kako se oglašajo, kako izgledajo ...) Na koncu pa smo lahko žuželke tudi poskusili. ☺

Luka Grbec

EBOLA

INTERVJU

V prejšnji številki smo pisali o eboli. Zdaj pa smo se odločili postaviti nekatera strokovna vprašanja glede ebole osebi, ki o tem ve veliko; intervjuvali smo študentko 5. letnika Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, ki je trenutno na celoletni študijski izmenjavi v tujini. Hotela je ostati anonimna, a njeno ime tukaj ne igra nobene vloge.

EBOLA

Ali mislite, da je epidemija ebole v Afriki obravnavana s prevelikim pretiravanjem?

Nobena epidemija ni obravnavana s prevelikim pretiravanjem. Če se ne sprejmejo določeni ukrepi, s katerimi poskušamo zajeziti širjenje takšne smrtonosne bolezni, se število žrtev eksponentno poveča.

Kako nevarna se Vam zdi ebola za državljane RS?

Mislím, da trenutno, ko še ni znanih primerov v Sloveniji, ni potrebno zganjati panike. Je pa definitivno odsvetovano potovanje na rizična območja, saj se kaj kmalu lahko razširi tudi v Slovenijo.

Ebola je enako nevarna za državljane RS kot za Afričane, vendar imamo pri nas boljše pogoje za preprečitev širjenja in lahko nudimo ustrežnejšo simptomatsko terapijo (t.j. zdravimo lahko samo simptome, ki nastanejo ob pojavu bolezni), npr. nadomeščanje tekočin pri izgubi velikih količin tekočin z oralno rehidracijsko terapijo ali s tekočinami, ki jih apliciramo v žilo.

Ali mislite, da smo, če se ebola razširi v našo državo, nanjo dobro pripravljeni?

Ce ebola pride v Slovenijo, mislim, da imamo dobre pogoje za preprečitev širjenja, vendar mislim, da bi znal biti največji problem v tem, da se bi bolezen najprej sploh prepoznala kot ebola. Ta bolezen ima namreč veliko simptomov podobnih drugim boleznim, vendar mislim, da glede na usposobljenost kadrov in možnosti diagnostike pri nas zaradi tega ne bi smelo biti večjih težav.

Pri širjenju so problem tudi ljudje, če niso dovolj informirani, kar lahko privede do večje razsežnosti bolezni zaradi nepravilnega postopanja, ko se bolezen pojavi. Vendar nihče ne more napovedati gotovega izida ob pojavu tovrstnih epidemij.

Ali mislite, da je v tako kratkem času mogoče najti cepivo proti eboli?

Specifičnega cepiva za ta virus še ni, vsaj komercialno dostopnega ne. Sama v strokovni literaturi tudi nisem zasledila, da bi bilo odkritega že kaj konkretnega na tem področju. Definitivno delajo na tem, vendar kakšnih super hitrih rešitev pri takšnih stvareh ni pričakovati.



ZDRAVSTVO V RS

V kakšnem stanju je po Vašem mnenju slovensko zdravstvo?

Če ste s tem vprašanjem mislili zdravstvene ustanove, opremo, usposobljenost kadrov itd. na splošno, moram reči, da smo dobro opremljeni in usposobljeni za nadzor nad širjenjem nalezljivih bolezni in tudi na drugih področjih. Pri nas je največji problem denar, saj se v zdravstvo ne vlaga dovolj denarja, da bi lahko bili konkurenčni z najbolj razvitimi državami, ker ima država velike finančne probleme. Na splošno pa imamo zelo dobro zdravstvo in po večini dobro usposobljene specialiste.

Če bi bili ministrica za zdravje, kakšne ukrepe bi sprejeli za izboljšanje našega zdravstvenega sistema?

(smeh) Dobro vprašanje, na katerega je težko odgovoriti. Vsekakor bi se dalo veliko stvari izboljšati in optimizirati, vendar je za večino stvari spet pomemben denar. Vsekakor bi bilo treba izkoreniniti korupcijo iz slovenskega zdravstva in že pri tem bi se prihranilo veliko denarja, vendar zaenkrat še nismo odkrili načina, kako se tega lotiti. Mislim, da je zdravstveni sistem ena največjih problematik vsake nove vlade.

ZDRAVJE NA SPLOŠNO

Kakšne bolezni mislite, da so bolezni prihodnosti?

Bolezni prihodnosti bodo še naprej zagotovo bolezni, ki so posledica nezdravega načina življenja. Premalo gibanja, kajenje, uživanje alkohola, uživanje predelane hrane, ki vsebuje preveč enostavnih sladkorjev, maščob, konzervansov in ostalih škodljivih kemikalij itd., vodi v nastanek debelosti, povišanega krvnega tlaka, povišanih maščob v krvi, vse to pa vodi do nastanka številnih bolezni, npr. sladkorne bolezni, srčno-žilnih bolezni, bolezni prebavil, raka itd.

Kaj se Vam pri zdravljenju zdi najbolj pomembno: kurativa ali preventiva in zakaj?

S preventivo se da preprečiti večino današnjih najpogostejših bolezni. Torej, zdrav in aktiven način življenja z raznovrstno in čim manj predelano prehrano nas ščiti pred pojavom zgoraj naštetih bolezni, pa tudi pred pogostimi prehladnimi obolenji in ostalimi nevšečnostmi, ki so trenutno najbolj aktualne. Če skrbimo za zdrav duh v zdravem telesu, lažje kljubujemo tudi ostalim boleznim, ki se jim ne moremo izogniti.

Nasvet vsem vašim bralcem: Vsak lahko zase naredi največ sam s svojim ravnanjem in izobraževanjem o zdravem načinu življenja. Nikoli se ne nehajte izobraževati, naučite se tudi kaj, česar ne najdete v vaših šolskih knjigah in nikoli ne nehajte biti radovedni in iščite nova znanja, saj se samo v šolskih klopih ne boste naučili vsega.

Hvala za pogovor, želimo Vam še veliko uspešnih zdravljenj.

Intervju pripravil: Lan Vukolić

OKUŽBE

Poznamo več povzročiteljev bolezni. Mnogim ljudem dela preglavice, kako jih med seboj ločiti, zato bom tej temi namenil nekaj več besed.

Kot že rečeno, poznamo več povzročiteljev bolezni - to so virusi (virusne okužbe), bakterije (bakterijske okužbe) in glive (glivične okužbe).

Bakterijske okužbe

Kaj so bakterije in kakšna je zgradba njihovih celic?

Človeško telo je sestavljeno iz 3.72×10^{13} celic, v njem in na njem pa živi okrog 240 milijard bakterij. Bakterije spadajo k skupini nižjih, enoceličnih mikroorganizmov, velikih od 0,2 do dveh tisočink milimetra. So prokarionti, kar pomeni, da nimajo oblikovanega celičnega jedra, DNA je v citoplazmi. Celice nimajo organelov.

ZGRADBA BAKTERIJSKE CELICE

Vsaka celica vsebuje gensko informacijo in molekule za njeno prevajanje v beljakovine. Beljakovine sodelujejo pri celični presnovi in organizaciji celične strukture. Osnovna sestavina celice je selektivno prepustna membrana, ki zamejuje celično notranjost (citoplazma) od zunanosti. Tako membrana vzdržuje v celici notranje okolje, ki omogoča celične življenske procese. Bakterije imajo tako kot rastline celično steno, le da je rastlinska celica sestavljena drugače in iz drugih snovi. Nekatere vrste bakterij se navzven obdajo še z dodatnim ovojem – bakterijsko kapsulo.

BAKTERIJSKA CITOPLAZMA

Bakterijska citoplazma je poltekoča. Sestavlja jo voda (70%), v njej so organske in anorganske snovi, potrebne za celično presnovo (npr. encimi in drugi proteini, ogljikovi hidrati, lipidi, raztopljeni plini). V citoplazmi so tudi nukleoidi, ribosomi, plazmidi idr.

NUKLEOID

Nukleoid je območje, kjer se v citoplazmi nahaja bakterijska deoksiribonukleinska kislina (DNK).

CITOPLAZEMSKA MEMBRANA

Je poltekoči dvosloj fosfolipidov, v katerega so umeščeni proteini. Proteini v dvosloju omogočajo tudi selektivno prepustnost in aktivni prenos snovi.

BAKTERIJSKA STENA

Bakterijska stena je trdno ogrodje, ki obdaja membrano in bakterijam omogoča preživeti v različnih okoljih.

BAKTERIJSKA KAPSULA

Številne bakterije tvorijo zunajcelični zaščitni sloj to je bakterijska kapsula.

BAKTERIJSKI BIČKI

Bakterije se gibljejo predvsem z bički, ki se vrtijo z veliko frekvenco in tako potiskajo bakterijo v različne smeri.

SPORE

Nekatere vrste bakterij se v neugodnih življenjskih razmerah (pomankanje hranil, vode, neugodna temperatura) preoblikujejo v spore. Spora je neaktivna celica, ki ima v citoplazmi ohranjen celoten genom, obdana pa je z debelo in trdno steno. Tako je

bakterija zelo odporna proti izsušitvi, vročini in škodljivim kemikalijam. Ko pride spora spet v ugodno okolje, se iz nje razvije aktivna bakterija (tudi po več letih, desetletjih).

RAZMNOŽEVANJE BAKTERIJ

Ko bakterija pride v primerno okolje, začne rasti. Kadar zraste do svoje maksimalne velikosti (približno dvojna velikost mirujoče bakterije), se razdeli na dve skoraj enaki polovici. Zato način razmnoževanja bakterij imenujemo cepitev na dvoje.

Nastali hčerinski celici takoj začneta rasti in se razmnoževati.

Hitrost razmnoževanja neke bakterije je odvisna od veliko dejavnikov, med katerimi je najpomembnejši generacijski čas. To je čas, potreben, da iz ene bakterije v ugodnih okoliščinah nastaneta dve hčerinski celici, kar povprečno traja od 15 do 25 minut, pri nekaterih pa tudi več (od 18 do 24 ur). To je velika evolucijska prednost bakterij, kar ponazarja izračun, da teoretično iz ene same bakterije z generacijskim časom 20 minut v 24 urah nastane 10^{21} oz. 400 ton bakterij.

Katere bakterijske okužbe poznamo?

Poznamo veliko različnih bakterijskih infekcij npr. gnojna angina, borelioza, gonoreja, pljučnica, tetanus, sepsa, škrlatinka in še mnogo drugih.

Kako bakterijske okužbe zdravimo?

Bakterijske so večinoma ozdravljive, ampak ne vse. Zdravimo jih z antibiotiki. Antibiotiki so snovi, ki ovirajo razmnoževanje mikroorganizmov in so proizvod živih celic. Navadno jih izdelujejo glive in bakterije. Z antibiotiki preprečujemo razmnoževanje in rast bakterij. Za boj z virusi antibiotiki niso uporabni. Kemoterapevtiki so antimikrobna zdravila, ki so izdelana s sintezo in kemijsko modifikacijo naravnega antibiotika. Oba postopka izboljšata učinke zdravila. Sodobni antibiotiki so večinoma kemoterapevtiki.

Virusne okužbe

Kaj so virusi in kakšna je zgradba njihovih celic?

Virusi so najpreprostejši organizmi in so na meji med živim in neživim. Razmnožujejo se lahko le v živih celicah, ne pa v krvi ali pa telesnih tekočinah.

ZGRADBA CELICE

Sestavljena je iz tenkega beljakovinskega plašča in v notranjosti nukleinskih kislin.

Katere virusne infekcije poznamo?

Značilna virusna obolenja za človeka so črne koze, norice, ošpice, rdečke, otroška ohromelost, steklina in v zadnjem času tudi ebola. Virus lahko povzroča tudi tumorje.

Kako jih zdravimo?

Kurativno jih težko zdravimo, proti nekaterim virusnim okužbam se lahko cepimo, veliko pa jih je še neozdravljivih. Če virusne infekcije zdravimo z antibiotiki, nam to lahko škodi.

Glivične okužbe

Poznamo kožne glivične bolezni, glivice na nohtih. Lahko so zelo nevarne. Primer glivične okužbe je tudi mikrosporija. Glivične okužbe zdravimo z antimikotiki.

Viri:

*<http://www.lek.si/si/skrb-za-zdravje/bolezni-in-simptomi/okužbe/>

*Knjiga: Kako deluje?, Človek in njegove bolezni, Tehniška založba slovenije, Ljubljana 1988

Lan Vukolić



Behromaj Fitim
17-12-2014